

معرفی مستند مهمان خیابان فلسطین

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر مقام معظم رهبری (KHAMENEI.IR) پس از شهادت مجاهد بزرگ شهید اسماعیل هنیه، اقدام به تولید و انتشار مستند کوتاه «مهمان خیابان فلسطین» کرد. این مستند شامل روایتی از آخرین مصاحبه شهید اسماعیل هنیه با این رسانه و نیز تصاویری از دیدارهای وی در جایگاه‌های مختلف سیاسی با رهبر انقلاب اسلامی، از سال ۱۳۸۵ تا آخرین دیدار در ۹ مرداد ۱۴۰۳ است که برای نخستین بار منتشر شد. در اکثر دیدارهای موجود در این مستند، شهید اسماعیل هنیه به همراه هیأتی بلندپایه با رهبر انقلاب اسلامی دیدار و گفتگو می‌کردند. در دیدار ۲۳ بهمن ۱۳۹۰ نیز که وی در قامت نخست‌وزیر دولت منتخب فلسطین با رهبر انقلاب اسلامی دیدار می‌کند، چند تن از اسرای فلسطینی که آن زمان به‌تازگی از بند رژیم صهیونیستی آزاد شده بودند، حضور دارند. در میان این آزادگان، حضور یحیی سنوار بیش از همه به چشم می‌آید. شهید اسماعیل هنیه هنگامی که نوبت به معرفی سنوار می‌رسد، درباره او به مقام معظم رهبری این چنین می‌گوید: «برادر یحیی سنوار ۲۵ سال از عمرش را در زندان‌های اشغالگران صهیونیست سپری کرد. او به ۴۲۰ سال زندان محکوم شده بود.» سنوار که هم‌اکنون به‌عنوان جانشین شهید اسماعیل هنیه انتخاب شده است، نقش تعیین‌کننده‌ای در طراحی عملیات «طوفان الاقصی» ایفا کرد.

هلمشاهری پاپا پاپا

انتخاب میان زندگی با ذلت یا مرگ با شهادت

مرد جهاد

هنیه مردی بود که سال‌ها بالاخص در ایمن اواخر به مرد «جهاد» تبدیل شده بود. و جهاد هیچ پایانی ندارد جز انتخابی که میان دو راه مخیر شده است: زندگی با ذلت یا مرگ با شهادت. هنیه وقتی دوباره با انتخابات از میان اعضای حماس در زندان و خارج و داخل فلسطین به رهبری حماس انتخاب شد، نخستین تصمیمش بازگشت به قلب مرگ و ترور بود، نوار غزه. چند ماه بعد از حضورش در نوار غزه تصمیم گرفت به سفرهایی برای رایزنی برود. پس از مذاکره با مصری‌ها، قاهره اجازه تل‌ویو را این‌گونه پاسخ داد: به شرط عدم سفر به تهران! هنیه و تیمش از غزه خارج شدند و از مالزی تا روسیه سفر کردند. بعد از سفرها، تیم حماس دوهفته‌ای در قطر بودند که با یکی از دوستان نزدیک به دفتر حماس گفت‌وگویی داشتیم و پرسیدم آخر تصمیمشان چه شد، تهران می‌آیند یا نه، که گفت در حال استراحه یا همان مذاکره با مصری‌ها هستند. دو سه روز بعد از این گفت‌وگو، داستان حاج قاسم در بغداد رقم خورد و هنیه بدون درنگ به تهران آمد و لقب «شهید القدس» را روی حاج قاسم ماندگار کرد. رفتار هنیه و پاسخ اسرائیلی‌ها قابل حدس بود: هرگز اجازه بازگشت به نوار غزه از رفح داده نخواهد شد. هنیه از آن سال آواره میان قطر و ترکیه و بیروت شد... درست مثل همه جریان‌های جهاد... و آن هم گذشت... ۱۷ اکتبر، هنیه در کنار العاروری سجده شکرش تیتراخبار شد... نخستین واکنش اسرائیلی‌ها یک چیز بود: دو سال آرامش فریب بود، این مردان هیچ‌گاه لباس جهاد را زها نمی‌کنند. جنگ به درازا کشید، صالح العاروری در قلب بیروت ترور شد، بهترین رفیق اسماعیل...

جنگ به درازا کشید، فرزندان و نوه‌هایش در قلب اردوگاه الشاطی در غزه ترور شدند... مگر نه اینکه پسران هنیه هم مانند همه رهبران جهان باید به جای امن می‌رفتند یا حتی به جنوب نوار غزه یا حتی خروچشان هم از نوار غزه خیلی راحت و ممکن بود؟! یا اصلا مگر فضای عربی پر نبود از کنایه به اینکه هنیه و پسرانش فرماندهان هتلا‌ها هستند؟...

وقتی خیر شهادت را شنید، تنها گفت الحمدلله... خون پسران من ارزشمنندتر از خون کودکان غزه نیست... هدف تغییر تصمیم است، اما من مصمم تر شدم... و باز جنگ به درازا کشید و این‌بار خون خودت قلب تهران را سبخ کرد.

خونی به سرخی بغداد و بیروت و غزه و تهران... تحلیل‌ها به جای خود، اما دشمنی که آن‌سوی جهاد ما ایستاده یک راه بیشتر پیش پای تو نمی‌گذارد: یا جنگ را رها کن یا بجنگ تا بچنگیم. یازل تنها یک چیز است: ما همیشه در جنگیم؛ همیشه... ما وسط جنگیم، نه آنکه از ترس عدم جنگ تصمیم بگیریم و نگیریم...

© محسن فاضلی، نویسنده محقق و کارشناس مسائل منطقه و فلسطین، روزنامه ایران

طریق مرد شماره یک مقاومت

آوارگی مرد دم فلسطین را تجربه کرده‌ام؛ زمانی که در سال ۱۹۴۸ خانواده‌اش از عسقلان آواره شدند و به منطقه آوارگان شاطی آمدند. یار و دست راست شیخ و رهبر حماس بود. احمد یاسین همواره شهید اسماعیل هنیه را یکی از بانگ‌ترین جایگزین‌های خودش می‌دانست. زندگی پرفراز و نشیب، این مبارز ۶۱ساله را در روایت‌هایی از هم‌راهان و افرادی که او را نزدیک دیده‌بودند مرور کرده‌ام.

الناز عیاسیان روزنامه‌نگار

استاد دانشگاهی که محبوب شد

اسماعیل هنیه در ابتدا امام جماعت مسجد، سپس استاد دانشگاه و پس از آن مدیر دفتر شیخ احمد یاسین بود. بعدها محبوب‌ترین شخصیت فلسطینی شده‌مهم جریان‌های سیاسی فلسطینی او را دوست داشتند. دقایقی قبل از شهادتش با او درباره ترور «فؤاد شکر»، فرمانده بزرگ مقاومت اسلامی لبنان که روز قبل در حمله هوایی رژیم صهیونیستی به ساختمان مسکونی در جنوب بیروت به شهادت رسید و فضیلت شهادت و عاقبت به‌خیری صحبت کردیم. او گفت شهادت، عاقبت به‌خیری برای هر برادر زنده‌مانده‌ای است که با رژیم صهیونیستی مبارزه می‌کند. آخرین جملات هنیه در دیدار با رهبر انقلاب اسلامی این بود که اگر شهید می‌شویم، هزاران نفر مانند ما بجای می‌شوند و مانند جوانه گندمی که روی زمین می‌افتد، دوباره از آن گندم می‌روید و همانند تنه قدیمی که خم شده است دوباره سر بر می‌آورد.

خالد قدومی، نماینده جنبش اسلامی حماس در تهران

عامل وحدت میان سنی و شیعه

در تشییع بیکر شهید هنیه، صدها هزار بلکه میلیون‌ها نفر آمدند، هنیه روی دستان امت شیعه تشییع شد و فرمایش در قطر میان اهل سنت. این شهید، شخصیتی بود که امت را یکسو و واحد کرد و آغاز راه وحدت بیشتر بین امت مقاومت است. در ۱۰ماه اخیر اقتدر قدرت دیپلماسی داشت که کشورها را مختلف با او در ارتباط بودند. ساعاتی قبل از شهادتش به من گفت در مراسم تحلیف رئیس جمهور ایران ۲۰۰۷ نیز خارجه که حتی برخی از آنها رابطه‌ای با یکدیگر نداشتند، احوالبرسی کردند. هنیه برای کشور و منطقه خودامنیت و آرامش می‌خواست. شهادت او یک جنایت ترور بستی است که اگر در هر جای دیگری اتفاق می‌افتاد، شورای امنیت لشکر کشی می‌کرد. همه شاهد هستند در این قضیه، مستکبران جهان چگونه دوگانه بر خورد می‌کنند.

خالد قدومی، نماینده جنبش اسلامی حماس در تهران

از کجبری تا جنبش حماس

در جوانی در عسقلان به‌عنوان گچیر و کارگر ساختمانی مشغول به کار شد. او تحصیل کرد و رئیس شورای دانشجویی دانشگاه اسلامی غزه بود و در انتفاضه اول، زمانی که این سازمان هنوز در مرحله تاسیس بود، به جنبش حماس پیوست. هنیه چندین بار مورد سوءتصد قرار گرفت. یکی از دلایل ترور وی توسط اسرائیل به مهارت او در دیپلماتیک بر می‌گردد. الجزیره او را «چیه سیاه سیاسی» حماس معرفی می‌کند. ناظر و گواه این لقب آن است که هنیه به دیپلماسی شائل با رفت و برگشتی اعتقاد داشت؛ یعنی باید از تمام ظرفیت‌ها جهت احقاق حقوق ملی مردم فلسطین استفاده کرد؛ به همین علت بود که هنیه به‌عنوان یک فرد جامع‌الاطراف از تهران گرفته تا دوچه، آنکارا و ریاض روابط خوبی بر حماس ایجاد کرده بود.

محمدعلی حسن‌نیا، کارشناس غرب آسیا

نگاه

تأثیرات عمیق قرائت قرآن در زندگی هنیه

انس با قرآن کریم تأثیرات عمیق و مثبتی در زندگی این رهبر حماس ایجاد کرده بود. این چیزی است که از صحبت‌های نزدیکان و البته سخنرانی‌ها و بیانیه‌های اسماعیل هنیه می‌توان به خوبی درک کرد. قرآن برای اسماعیل هنیه نه‌تنها یک کتاب مقدس، بلکه منبعی از قدرت، امید و هدایت در زندگی شخصی و سیاسی‌اش بود. او که حافظ کل قرآن کریم بود گفته می‌شود در زمان شهادت هم کتاب قرآن همراهش بوده است. او معتقد بود که قرآن به مسلمانان دستور می‌دهد که در برابر دشمنان متحد شوند و از تفرقه پرهیز کنند. در نگاهی کلی می‌توان این تأثیرات را اینگونه توصیف کرد: هدایت در مبارزه سیاسی: قرآن هنیه را در زمینه مبارزات سیاسی و اجتماعی نیز راهنمایی می‌کرد. او به آیات قرآن در سخنرانی‌ها و بیانیه‌های خود استناد

سیاستمدار بزرگ مقاومت فلسطین

هنیه بعد از ۱۷ اکتبر در قامت یک دیپلمات برجسته هم ظهور و بروز کرد. به تمام پایتخت‌های عربی و اسلامی سفر کرد تا بتواند برای آتش‌بس در غزه کاری انجام دهد و در یک مرحله هم ۱۰روز آتش‌بس در غزه صورت گرفت. این فعالیت سیاسی هنیه برای ثبت در تاریخ فلسطین بسیار ارزشمند است. هنیه از همان ابتدا اعتقاد داشت حماس علاوه بر میدان نبرد باید در میدان سیاست هم حضور داشته باشد. طرفدار تاسیس حزب توسط حماس برای شرکت در ساز و کار سیاسی و انتخابات فلسطین بود. همین اعتقاد او بود که وقتی خیرنگار روتترتز از وی پرسید، آیا حماس دست از اسلحه می‌کشد؟ جواب داد: نه! ولی نبرد ما فقط نظامی نیست، بلکه مقاومت دیپلماتیک و سیاسی هم ادامه دارد.

محمدعلی حسن‌نیا، کارشناس غرب آسیا

دشمن میان کودکان غزه بود

هنیه بعد از ۱۷ اکتبر در قامت یک دیپلمات برجسته هم ظهور و بروز کرد. به تمام پایتخت‌های عربی و اسلامی سفر کرد تا بتواند برای آتش‌بس در غزه کاری انجام دهد و در یک مرحله هم ۱۰روز آتش‌بس در غزه صورت گرفت. این فعالیت سیاسی هنیه برای ثبت در تاریخ فلسطین بسیار ارزشمند است. هنیه از همان ابتدا اعتقاد داشت حماس علاوه بر میدان نبرد باید در میدان سیاست هم حضور داشته باشد. طرفدار تاسیس حزب توسط حماس برای شرکت در ساز و کار سیاسی و انتخابات فلسطین بود. همین اعتقاد او بود که وقتی خیرنگار روتترتز از وی پرسید، آیا حماس دست از اسلحه می‌کشد؟ جواب داد: نه! ولی نبرد ما فقط نظامی نیست، بلکه مقاومت دیپلماتیک و سیاسی هم ادامه دارد.

محمدامین توکلی‌زاده، معاون اجتماعی و فرهنگی شهردار تهران

هنیه: آرام و متواضع

۳۲ سال قبل برای شرکت در همایش‌های حماس در استانبول حضور پیدا کرده بودیم. فضای همایش‌های طرفدار فلسطین نوعاً اخوانی است که برخی از آنها نسبت به حضور ایران در سوریه نقد جدی دارند. انصافاً خود بچه‌های حماس در تعدیل نگاه به ایران نقش خیلی مثبتی دارند. بعد از مراسم گفتند ایرانی‌ها بیاند نگاه به ایران ملات با جناب هنیه. در این دیدار یکی از آقایان ایرانی شروع به صحبت کرد و با لحن خیلی بدی به شهید هنیه گفت: شما تکلیف‌تار را معلوم کنید؛ بالاخره با ما و شهید سلیمانی چطور هستید؟ هنیه که انسانی باطمینان و آرام بود، با تعجب پرسید ماجرا چیست؟ دوستانتش ماجرای آنها را که به حضور ایران در سوریه نقد داشتند، توضیح دادند. او بیانات این ایرانی خشمگین را گوش داد و با اینکه به حماس ربطی نداشت، توضیح داد و عذر خواهی هم کرد. هنیه مردی بسیار مودب و آرام بود و با همه، مهربانانه برخورد می‌کرد.

علیرضا کمیلی، دبیر اتحادیه بین‌المللی امت واحد و کارشناس مسائل فلسطین

می‌کرد تا پیام‌های مقاومت و پایداری را به گوش جهانیان برساند و بر حقانیت مبارزه فلسطینی‌ها تأکید کند.

تقویت روحیه و امید: قرآن به عنوان منبع الهام و امید برای هنیه عمل می‌کرد. او در شرایط سخت و دشوار، با آیات قرآن متوسل می‌شد تا روحیه خود و دیگران را تقویت کند.

تربیت نسل جوان: او بر این باور بود که آموزه‌های قرآن می‌تواند نسل جوان را در مسیر درست هدایت کند و آنها را به مقاومت در برابر ظلم و ستم تشویق کند.

آرامش در بحران‌ها: بی‌شک آرامش و وقار این رهبر سیاسی در مواجهه با سخت‌ترین و چابک‌ان‌ترین حوادث را می‌توان با تکیه او بر آیات قرآن، توجیه کرد. او در زمان‌های بحرانی، با قرائت آیات این کتاب آسمانی سعی می‌کرد تا به خود و دیگران آرامش بخشد و در برابر فشارها و تهدیدات مقاومت کند.

روایت امیر عبداللّه‌یان در «صبح شام»

اسماعیل هنیه در جنگ سوریه چه نگاهی داشت؟

شهید حسین امیر عبداللّه‌یان در کتاب «صبح شام» به نگاه شهید اسماعیل هنیه، از رهبران حماس در باره جنگ در سوریه اشاره کرده است. این کتاب مجموعه‌ای از خاطرات شهید امیر عبداللّه‌یان از جنگ تروریستی سوریه را روایت می‌کند. ابتکار تدوین این خاطرات به توصیه حاج قاسم سلیمانی باز می‌گردد. سردار سلیمانی یک سال قبل از شهادتش در دیداری به امیر عبداللّه‌یان تأکید کرد که برای انتقال پیام رشادت‌ها، شهادت‌ها، شجاعت‌ها و حتی جنایات و خیانت‌ها در سوریه و منطقه غرب آسیا، بخشی از خاطرات خود را مکتوب و منتشر کند.

امیر عبداللّه‌یان در بخشی از کتاب به نظر اسماعیل هنیه اشاره کرده است: «در دوران حکومت مرحوم حافظ اسد، شاخه اخوان‌المسلمین سوریه، بر خلاف اخوان در مصر و تونس و دیگر کشورهای منطقه اقدام به عملیات مسلحانه علیه دولت کرد. اعضای اخوان که برای رسیدن به اهدافشان دست به اسلحه بردند از سوی دولت سوریه سرکوب شدند. به‌طور طبیعی در نگاه بخشی از اخوانی‌ها این اقدام حافظ اسد اقدامی علیه اخوان‌المسلمین تفسیر شد. در زمان جنگ سوریه، وجود این پیشینه تاریخی باعث شد افرادی که ایدئولوژی‌شان نشان‌گر فتنه‌انندیشه‌های اخوان‌المسلمین است وقتی احساس کردند شرایط سوریه به سمتی پیش می‌رود که احتمال تغییر وجود دارد، فکسر کردند بهترین فرصت برای انجام آن کار ناتمام را به‌دست آورده‌اند تا اخوانی‌ها قدرت را به‌دست گیرند. این نگاه موجب شد افراد اندکی در حماس نسبت به تحولات سوریه و آینده دچار تردید شوند.

... همان زمان آقای «اسماعیل هنیه» از رهبران حماس، نگاهی راهبردی نسبت به سوریه و رهبری آن داشت و خیلی دقیق و روشن مواضع خود را بیان می‌کرد. در همان اثنا ایشان به تهران سفر کرد و گفت‌وگوهای مثبت و سازنده‌ای در این زمینه با مقامات ایران داشت. البته در فاصله زمانی کوتاه، نظرات خالد مشعل هم در مسیر دقیق و صحیح قرار گرفت، اما این اختلاف‌نظر و عدم‌درک صحیح مسائل سیاسی، روی فلسطینی‌هایی که نامیدانه در اردوگاه‌های آوارگان زندگی می‌کنند هم تأثیر می‌گذاشت. ولی تحولات میدانی در این زمینه تأثیر اصلی را گذاشت؛ یعنی ممکن است در پس ذهن بعضی‌ها همچنان هدف بشار اسد از قدرت مطرح بوده باشد، اما پس از مدتی این افراد دیدند بشار اسد سقوط خواهد کرد؛ علاوه بر پشت این مسئله هستند؛ بنابراین برخی به این درک رسیدند که شتابزده عمل کرده‌اند. حتی اگر بشار اسد هم ساقط می‌شد، اجازه نمی‌دادند اخوان‌المسلمین در سوریه روی کار بایند. همانطور که اجازه ندادند اخوان‌المسلمین مصر در قدرت باقی بماند.»